

Bc. Adéla Erbenová

Španělské determinanty *este, ese, aquel* a jejich české ekvivalenty

(Oponentský posudek diplomové práce)

Diplomová práce Adély Erbenové se věnuje problematice determinace ve španělštině. Její název je mírně zavádějící, neboť hlavním předmětem zájmu je alternace mezi užitím jednoho ze tří v názvu zmíněných determinantů a určitým členem. Problematice volby konkrétního determinantu se autorka věnuje spíše okrajově. Vzhledem k rozsahu práce je toto zcela pochopitelné, ocenila bych však, kdyby byl tento fakt více zdůrazněn již v úvodu.

Autorka ke zkoumání determinace ve španělštině a v češtině přistupuje po důkladném seznámení s relevantní sekundární literaturou. Druhá kapitola práce (dle mého soudu poněkud nešťastně nazvaná Teoretické poznámky) představuje velmi rozsáhlý a obsahově hutný popis problematiky z hlediska hispanistického i bohemistického. Způsob, jakým autorka jednotlivé koncepce představuje a porovnává, svědčí o dobrém porozumění mnohdy velmi náročné lingvistické literatuře i o její schopnosti chápat abstraktní jazykové koncepty.

Těžiště práce představují kapitoly 3 a 4, v nichž autorka zkoumá rozsáhlý jazykový materiál získaný z korpusu *InterCorp* a analyzuje možnosti užití determinantu / určitého členu v závislosti na typu anafory. Hned úvodem bych chtěla říci, že tuto část považuji za velmi zdařilou, svědčí podle mne o lingvistických kompetencích autorky i o jejím citu pro jazyk (český i španělský). Z autorčiných postřehů a komentářů lze vypozařovat její bohemistickou průpravu (autorka je studentkou dvouoboru Hispanistika – Český jazyk a literatura), která předkládané práci dodává další rozměr a činí ji zajímavou nejen pro hispanistické publikum.

Autorka se nejprve věnuje problematice determinantů pouze ve španělštině (kapitola 3), posléze přistupuje k porovnání s češtinou (kap. 4), přičemž struktura obou kapitol je analogická, což čtenáři usnadňuje orientaci.

Chtěla bych na tomto místě vyzdvihnout dobrou práci s jazykovým vzorkem, jehož získání z rozsáhlého jazykového korpusu jistě nebylo snadné. Povaha práce prakticky vylučuje kvantitativní charakter analýzy, autorka se musela dobře seznámit se širším kontextem jednotlivých příkladů, což předpokládá skutečně poctivou a náročnou práci s jazykovým materiálem. Příklady, které uvádí, jsou zajímavé, dobře zvolené a její komentáře k nim považuji za skutečně promyšlené a neunáhlené. Kladně bych se chtěla vyjádřit i ke grafické podobě uváděných příkladů, v nichž je na první pohled patrný antecedent a postcedent, který autorka komentuje.

Autorka se v obou kapitolách snaží z roviny praktické (konkrétní jazykové příklady) vyvodit závěry teoretické, přičemž její zhodnocení jsou logická a podnětná. Jako mimořádně zdařilé hodnotím podkapitoly týkající se alternace určitého členu / zájmena tam, kde užití určitého členu s sebou nese možnost generického chápání významu substantiva.

Drobné výhrady mám na tomto místě pouze dvě:

- a) Autorka z prostorových důvodů u citací z korpusu neuvádí bibliografický odkaz na dílo, z něž pocházejí. Domnívám se, že uvedení alespoň názvu díla a jeho autora (příp. i překladatele) by rozsah práce nijak přehnaně nenavýšilo, zároveň by však pro čtenáře bylo užitečné např. kvůli možnému ovlivnění výsledků idiolektem jednoho konkrétního spisovatele (překladatele) či pro lepší pochopení kontextu v těch případech, kdy čtenář citované dílo zná.
- b) Osobně bych dala přednost uvádění komentářů k ukázkám až za konkrétním příkladem, nikoli před ním, jak často činí autorka. Toto dle mého názoru poněkud ztěžuje orientaci.

Závěrečná kapitola se věnuje shrnutí dílčích závěrů a opět představuje autorku jako schopnou lingvistku, která je schopna samostatného uvažování o jazyce.

Po formální stránce je práce připravena pečlivě, nacházím jen zanedbatelné množství drobných překlepů, na několika místech autorka zřejmě nechtěně přechází z plurálu skromnosti do singuláru (práce byla patrně původně psána v singuláru a poté převedena do plurálu). Za závažnější formální nedostatek považuji pouze absenci španělského a českého resumé na konci práce.

Náměty k obhajobě:

- 1.) Nejsem si jistá, zda jsem dobře porozuměla důvodům, pro které autorka příklady ze strany 43 (příklady 45-48) uvádí v kapitole zkoumající užití determinantů při odkazování pomocí synonymního vyjádření. Zdá se mi poněkud problematické hodnotit vztah mezi výrazy *pescador – hombre, criada – mujer* atd. jako synonymní.
- 2.) Autorka si ke zkoumání vybrala metodologicky poměrně těžko uchopitelné téma, její práci lze do jisté míry vnímat i jako test využitelnosti jazykových korpusů tam, kde je nutné seznámit se se širším kontextem nalezeného jazykového vzorku. Jak by autorka na základě vlastní zkušenosti zhodnotila možnosti využití

korpusového materiálu v tomto typu práce? Jaké jsou podle jejího názoru limity zkoumání deixe obecně za pomoci korpusu?

Po obsahové stránce nemám k práci žádné připomínky, svým zpracováním dle mého soudu splňuje (a v některých místech přesahuje) požadavky kladené na studenty magisterského studia. Plně ji doporučuji k obhajobě a předběžně hodnotím *výborně*.

V Praze 3. června 2015

Mgr. Dana Kratochvílová, Ph.D.